

## LABELS



INZICHT IN DIVERSITEIT VAN OUDEREN  
INZICHT IN WOONNODEN EN -WENSEN  
INZICHT IN HUIDIGE WONING EN WOONTOEKOMST



MET ÉN ZONDER OUDERE EINDGEBRUIKER



## MATERIAAL

PERSONA-KAARTJES  
ONDERLEGGERS  
6 VOORBEELD-PERSONA'S

## WAT?

**WAT ZIJN PERSONA'S?**

Een persona is een fictief persoon, gebaseerd op onderzoeksdata. Persona's kunnen gebruikt worden om een groep (bv. eindgebruikers) te vertegenwoordigen. Op die manier kunnen bv. ontwerpers zich inleven in de eindgebruikers en meer voeling krijgen met hun woonwensen en -noden.

Voor HOUSE werden er persona's gecreëerd om de diversiteit onder ouderen in kaart te brengen en deze te linken aan wonen en welbevinden. Deze HOUSE persona's zijn gebaseerd op 30 interviews met ouderen.

De persona's omvatten 5 thema's die voor elk persona anders kunnen worden ingevuld: 1) levensstijl en woonvoorkeuren, 2) toekomstvisie en woonaspiraties, 3) sociale omkadering, 4) fitheid en 5) financieel-economische situatie.

## HOE?

**HOE KAN JE HIERMEE AAN DE SLAG GAAN?**

Persona's worden in ontwerp vaak gebruikt om je beter te kunnen inleven in een specifieke eindgebruiker indien de ontwerper geen contact heeft/kan hebben met de eindgebruiker(s), al kunnen persona's zeker ook in samenspraak met de eindgebruiker ingezet worden. Echter, dit vereist een andere aanpak.

Volg dus de instructies naargelang je al dan niet contact hebt met een eindgebruiker.

**Zonder eindgebruiker**

Indien je weinig of geen contact hebt met de eindgebruiker(s) van het woningontwerp, kan je persona's gebruiken om toch voeling te krijgen met de doelgroep.

**Ga in dit geval als volgt te werk:**

1. **Lees alle voorbeeld-persona's.** Op deze manier krijg je voeling met de diversiteit in woonnoden en -wensen van de ouderenbevolking.
2. **Je hebt nu 2 opties:**
  - o **Gebruik de persona-kaartjes om zelf een persona samen te stellen.** Gebruik hiervoor de onderlegger waarop je per thema het gekozen kaartje kan leggen. Kies de kaartjes met de specifieke ontwerpopdracht in gedachte. Neem een foto van de samengestelde persona, zodat je dit later kan gebruiken. Maak zoveel persona's als je nodig denkt te hebben voor de ontwerpopdracht. Je bent zelf vrij om te kiezen wat de relatie tussen de persona's inhoudt (bv. koppel, vrienden, burens, kennissen, vreemden).
  - o **Kies twee verschillende persona's** (uit de voorbeeld-persona's) waarvoor je een woning zal ontwerpen. Je bent zelf vrij om te kiezen wat de relatie tussen de persona's inhoudt (bv. koppel, vrienden, burens, kennissen, vreemden).

3. **Ontwerp voor deze persona's** alsof het de opdrachtgevers en bewoners van het woningontwerp zijn. Koppel tijdens verschillende fasen van het ontwerpproces terug naar de persona's om je ontwerpbeslissingen te maken, bv. bij het programma van de woning, de materiaalkeuze, enz.

#### **Met eindgebruiker**

Indien je contact hebt met de eindgebruiker(s) van het woningontwerp, kan je persona's gebruiken als tool om meer concreet zicht te krijgen op hun individuele woonnoden en -wensen.


#### **Ga in dit geval als volgt te werk:**




1. **Gebruik de persona-kaartjes** tijdens een gesprek met de bewoner. Leg de kaartjes per thema op tafel en licht toe dat de bewoner voor elke kleur (elk thema) het kaartje de invulling dient te kiezen die het meest bij hen aansluit.
2. **Stel samen met de bewoner de individuele persona samen.**  
Gebruik hiervoor de onderlegger waarop per thema een kaartje kan gelegd worden door de bewoner. Indien de bewoner zich niet kan vinden in een van de kaartjes binnen een bepaald thema kan een blanco kaartje worden ingevuld. Voorzie hier ook ruimte voor reflectie en aanvulling. Zo kan de bewoner het persona verder specificeren en toelichten waarom dit zo belangrijk is voor hem/haar. Neem een foto van de samengestelde persona, zodat je dit later kan gebruiken.
3. **Ontwerp voor dit persona.** Koppel tijdens verschillende fasen van het ontwerpproces terug om je ontwerpbeslissingen te maken, bv. bij het programma van de woning, de materiaalkeuze, enz.

## BEGELEIDENDE TEKST

**LABELS**

 **INZICHT IN WOONNODEN EN -WENSEN**  
**INZICHT IN WOONVERLEDEN EN HUIDIGE WONING**

 **MET OUDERE EINDGEBRUIKER**

**MATERIAAL**

**VOORBEELD-WOONVERHALEN**  
**TIJDLIJN 'WOONVERHALEN'**  
**FICHES 'WOONVERHALEN'**

**WAT?**

**WOONGESCHIEDENIS CAPTEREN**  
 Eén van de belangrijke resultaten van het HOUSE onderzoek is dat - naast het materiële aspect van de woning (bv. toegankelijkheid) - ook het meer immateriële aspect (bv. herinneringen) een belangrijke rol speelt in het wonen en welbevinden van ouderen.  
 Aan de hand van het woonverleden van iemand kan je veel leren over hoe mensen wonen en wat ze belangrijk vinden in hun woning. Deze informatie kan je inspireren en handvaten bieden om een ontwerp te maken waar men zich echt thuisvoelt.

**HOE?**

**HOE KAN JE HIERMEE AAN DE SLAG GAAN?**  
 \*Deze tool kan enkel gebruikt worden indien je contact hebt met de eindgebruiker\*

Je kan iemands woongeschiedenis aan de hand van een woonverhaal capteren. Een woonverhaal geeft iemands woonsituatie gedurende hun leven weer.

**HOE?**

Op die manier krijg je zicht op hun verschillende woningen (bv. aantal verhuisbewegingen, type woning, buurt, etc.), verschillende woonsamenstellingen (bv. alleen, met partner, met kinderen, met burens, etc.) en woonervaringen (bv. positief, fijne herinneringen, moeilijke periode, etc.). Ieders woonverhaal is uniek en zal een rol spelen in hoe iemand naar de eigen woontoekomst kijkt.

**Ga als volgt te werk:**

- 1. Lees op voorhand de volgende documenten:**
  - o Voorbeeld-woonverhalen: op deze manier krijg je een idee van hoe een woonverhaal eruit kan zien
  - o Tijdlijn 'woonverhalen': op deze manier ben je goed voorbereid op het gesprek met de bewoner
- 2. Ga in gesprek met de bewoner** en neem de **tijdlijn 'woonverhalen'** erbij. Gebruik de tijdlijn als leidraad voor het gesprek met de bewoner. Vraag eerst aan de bewoner om alle woningen waarin hij/zij ooit woonde op de tijdlijn te zetten, met een korte toelichting aan de hand van de bijvragen op de tijdlijn. Vraag vervolgens aan de bewoner om nu de meest en minst favoriete woning hieruit te kiezen.
- 3. Neem de fiches 'woonverhalen' erbij** (één fiche voor de meest favoriete woning en één fiche voor de minst favoriete woning) en stel de bijhorende verdiepvragen.
- 4. Uitbreiding:** Deze tool kan ook in combinatie met **TOOL 6** (woonvormen verkennen en identificeren) gebruikt worden indien de bewoner in verschillende woonvormen heeft gewoond. Je kan de taxonomie gebruiken om tijdens of na het doorlopen van de voorgaande stappen alle woonvormen doorheen de woongeschiedenis te identificeren.

## TIJDLIJN 'WOONVERHALEN'

### INSTRUCTIES

**1. Teken alle woningen waarin jij ooit woonde.**

**Voeg ook het jaartal toe en probeer eronder onderstaande vragen te beantwoorden;**

Hoe lang woonde je hier?

Omschrijf deze woning in 1-2 zinnen.

Omschrijf de buurt van deze woning in 1-2 zinnen.

Wat was de reden om te verhuizen uit deze woning?

**2. Doorkruis je minst favoriete woning en licht toe aan de hand van de vragen op de fiche.**

**3. Zet een hartje rond je meest favoriete woning en licht toe aan de hand van de vragen op de fiche.**

# WONING	1	2
JAAR	.....	.....
NOTITIES	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....

## VOORBEELD-WOONVERHALEN

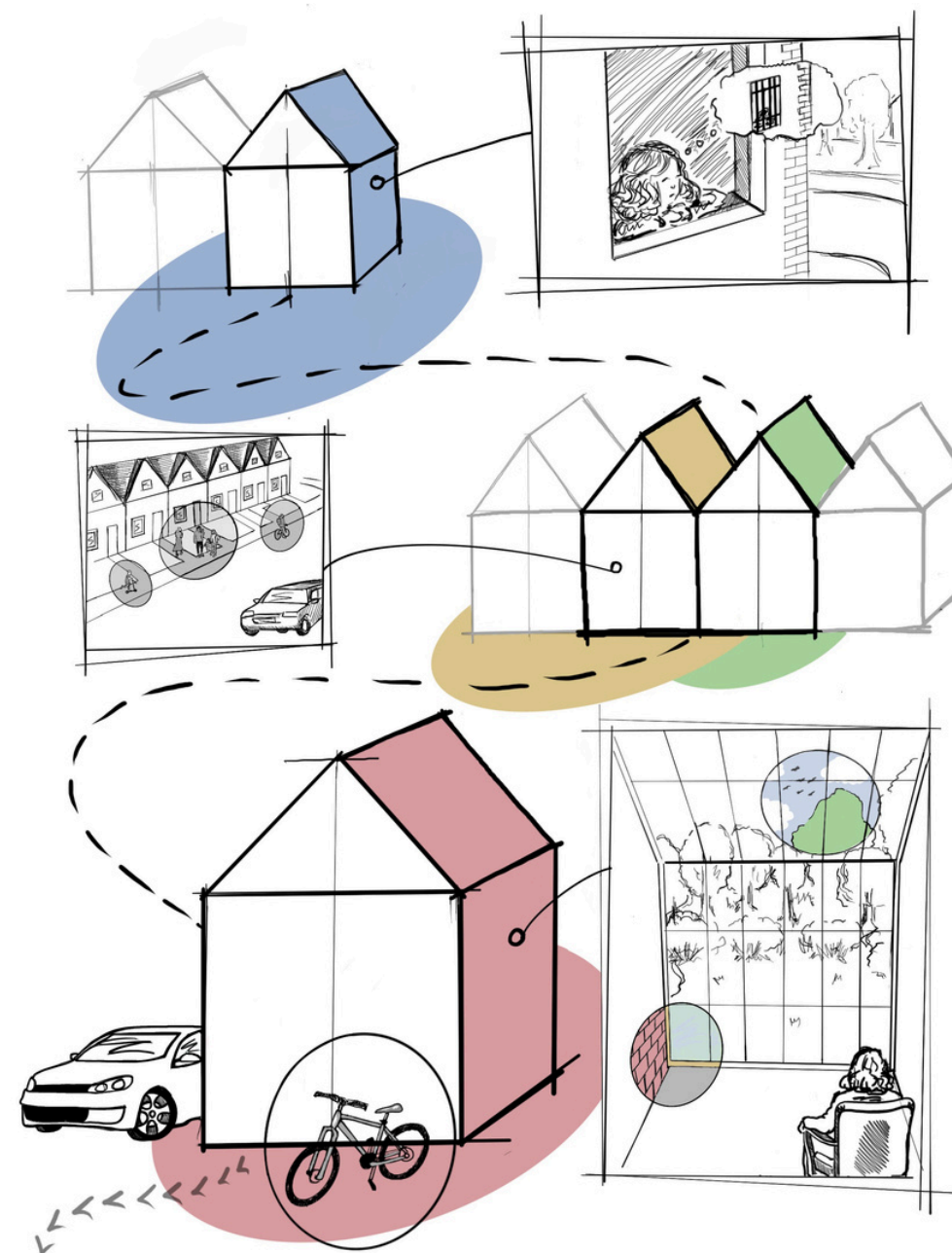
## WOONVERHAAL IN WOORDEN

**Els en Luc** delen een **passie voor de natuur en tuinieren**. Hun gemeenschappelijk woonverhaal start wanneer ze gaan samenwonen in een **arbeiderswoning, die ze nadien uitbreiden** door de naastliggende woning te kopen. Vanwege het toenemende woon-werk verkeer beslissen ze om **dichter bij het werk** te wonen. Zo kan Luc vaker met de fiets gaan en kiezen ze voor één auto. De mooie streek en **rustige ligging** waren bepalend bij de aankoop van hun huidige sleutel-op-de-deur woning op het **platteland**.

Na ongeveer 30 jaar, nu ook de kinderen het huis uit zijn, zien Els en Luc een **grondige verbouwing van hun woning** als een **nieuwe start** en uitdaging. Omdat ze zo lang mogelijk in hun woning willen blijven, hebben ze voor de start van de verbouwing nagedacht over **hoe ze later willen wonen**. Daarbij hebben ze twee ontwerpbeslissingen genomen die de **flexibiliteit van hun woning vergroot, vandaag en in de toekomst**. Op het gelijkvloers hebben ze een extra ruimte gecreëerd die later als slaapkamer kan dienen wanneer trappen moeilijker worden. Daarnaast is het huis **eenvoudig op te delen, waarbij Els opportuniteiten ziet om dit later te verhuren**, bijvoorbeeld aan een startend koppel. Luc is dat idee minder genegen, maar ziet mogelijkheden om vrienden uit het buitenland of de (klein)kinderen die verder weg wonen, te laten logeren.

Voor Els betekent deze woning **niet het laatste hoofdstuk in hun woonverhaal**. Wanneer het onderhoud te zwaar wordt, wil ze verhuizen naar een appartement in de stad. Belangrijk daarbij is contact met anderen, maar ook winkels en horeca op wandelafstand. Luc daarentegen denkt liever nog niet aan verhuizen: hij vindt **de stad al snel te druk**.

## WOONVERHAAL GEVISUALISEERD



## VOORBEELD-WOONVERHALEN

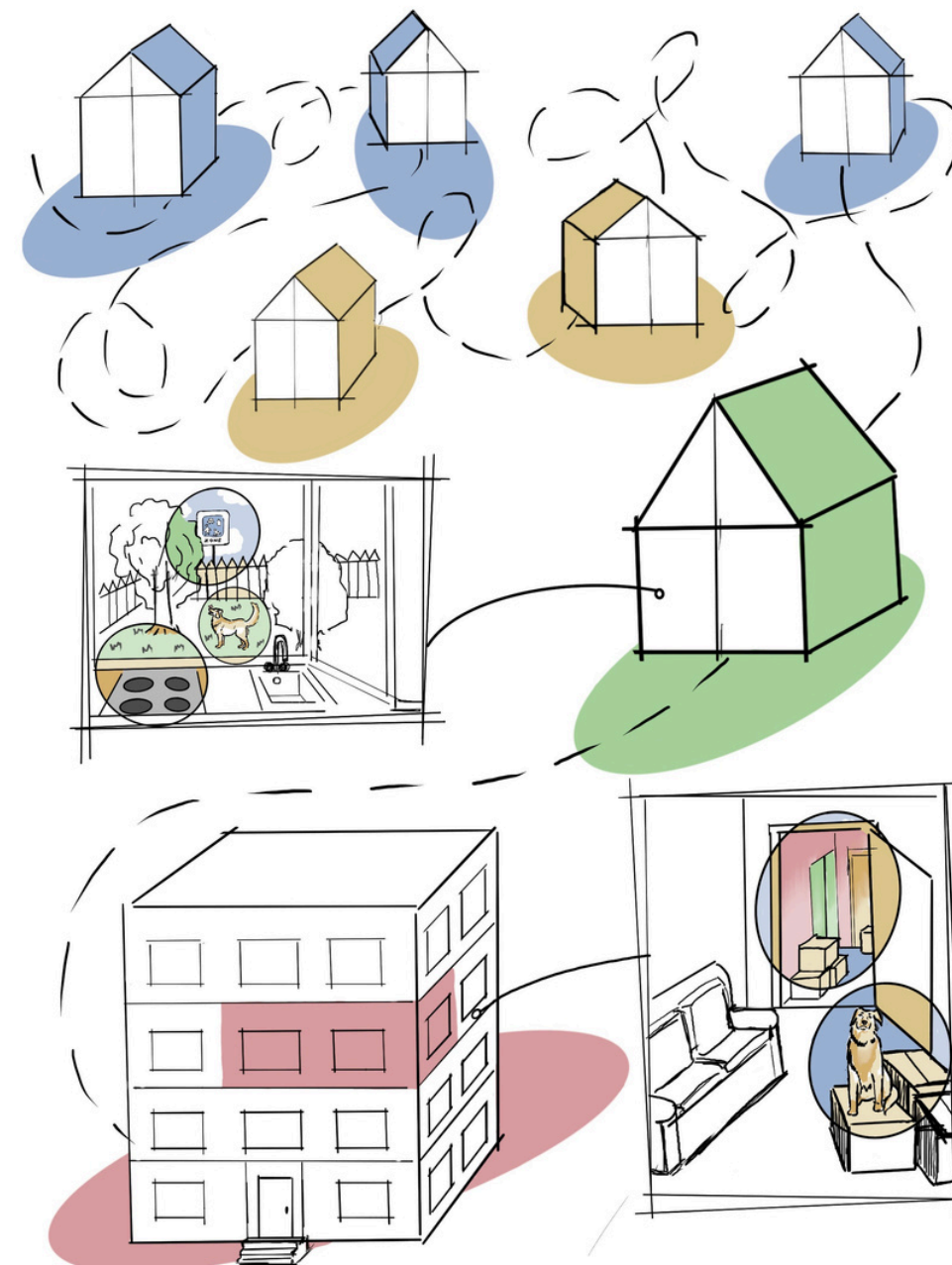
## WOONVERHAAL IN WOORDEN

**Lieve is een sociaal persoon.** Ze hecht belang aan gastvrijheid, maar zij is ook gesteld op haar privacy en rust. Lieve woont **graag in het groen, met voldoende ruimte voor haar huisdieren. Daglicht is cruciaal** voor haar thuisgevoel, zeker in de keuken, alsook de **vrijheid om haar woning zelf in te richten.**

Lieve heeft een **hobbelig woonpad afgelegd** met vele woonplekken omwille van verschillende verhuisredenen: van een partner die wenste te kopen, over het faillissement van een handelszaak, tot het beëindigen van het huurcontract door private en sociale verhuurders. **Door kortstondige verblijven slaagde ze er niet altijd in een thuisgevoel te creëren.** Op de laatste plek, een sociale huurwoning, woonde ze 20 jaar en dat gaf haar wel dit thuisgevoel. Elementen als de **grote ramen, de lichte ruimtes, de tuin en de fijne buurt** speelden daarin mee. Na het uitvliegen van de kinderen en een echtscheiding bleef ze in deze woning. De recente renovatie van de hele wijk **dwong haar echter te verhuizen** naar een sociaal appartement nabij het centrum. Hier mist ze een tuintje, ruimte, daglicht in de keuken en **ervaart ze onrust** als gevolg van de slechte akoestiek. Ondanks hulp van vrienden en familie bij de verhuisdag, voelde Lieve zich alleen bij de praktische voorbereidingen. Bovendien **ervaarde ze weinig ondersteuning** door en informatie van de verschillende instanties.

Toch ziet Lieve de huidige woning als eindbestemming. **Had ze meer financiële mogelijkheden, dan zou ze een andere woning kiezen.** Hoewel een cohousing project haar aanspreekt, weerhouden vooral de financiële implicaties, zoals verhuiskosten en de hoge huurprijzen, haar ervan om serieus na te denken over deze of andere woonopties.

## WOONVERHAAL GEVISUALISEERD



## VOORBEELD-WOONVERHALEN

## WOONVERHAAL IN WOORDEN

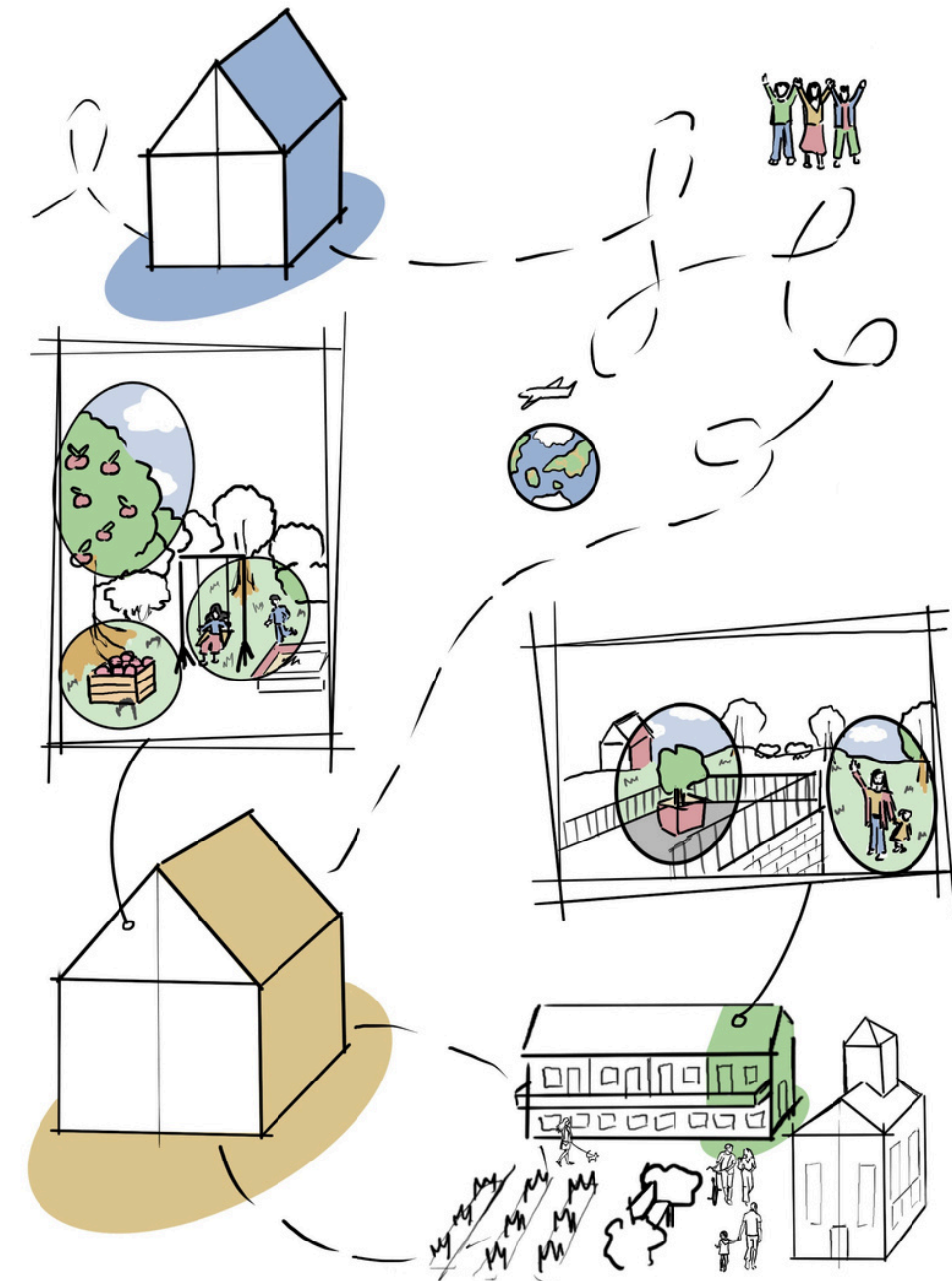
**Marie** heeft een passie voor dans en **houdt van sociaal contact**. Haar leven kenmerkt zich door **veel reizen**, zonder zich al te veel vast te binden aan één plek. Tijdens en na haar studies woont ze op verschillende plaatsen, waarvan **soms woningen met een collectief karakter**.









Wanneer Marie zwanger is van haar eerste kindje, huurt ze met haar partner een **woning net buiten de stad**. Na verloop van tijd kopen ze een **woning uit de jaren '20 met een grote tuin** op het Oost-Vlaamse platteland. Door het groen, de serre en de privacy voelen ze zich er **helemaal thuis**.

Na het vertrek van hun kinderen overweegt Marie een **kleinere, modernere woning** te zoeken met **minder onderhoud en verbouwingswerken**. Haar partner wil echter graag in het huis blijven wonen. Toch stappen ze uiteindelijk **samen in een opstartend cohousing project**. Ze beslissen om daarnaast hun **woning op het platteland te behouden** om de knoop hoe ze de toekomst zien nog niet definitief door te hakken.

Wanneer Maries partner de **diagnose van jongdementie** krijgt, moet hij al snel in de week naar een **zorginstelling**. Daarom woont Marie nu **in de week alleen in het cohousing project**, terwijl ze **in het weekend samen in hun huis in het groen verblijven**. Wanneer dit in de toekomst niet meer mogelijk zou zijn, overweegt Marie om de woning te verkopen en fulltime in het cohousing project te wonen. Marie **houdt van het contact met haar burens, van de mix van leeftijden is en het samen beslissen wat er gebeurt in het project**. Marie staat soms stil bij de toekomst. De **ervaringen met haar moeder**, die alle hulp kreeg om zo lang mogelijk thuis te wonen maar toch eenzaam was, motiveren haar om open te staan voor **andere woonvormen met meer zorg**. Deze stap zou ze zetten wanneer ze het **gevoel heeft een last te zijn voor anderen**.

## WOONVERHAAL GEVISUALISEERD



LABELS	 <b>INZICHT IN WOONNODEN EN -WENSEN</b> <b>INZICHT IN HUIDIGE WONING (UITBREIDING: WOONTOEKOMST)</b>   <b>MET OUDERE EINDGEBRUIKER</b>     <b>GRONDPLAN</b>    <b>FYSIEKE RONDLEIDING</b>
MATERIAAL	<p><b>OPTIE 1 - RONDLEIDING:</b> WEGWIJZERS</p> <p><b>OPTIE 2 - GRONDPLAN:</b> TEMPLATE GRONDPLAN WEGWIJZERS TEKENMATERIAAL (BV. PEN, POTLOOD) EVENTUEEL (UITBREIDING): KALKPAPIER</p>
WAT?	<p><b>VERTROUWD GERAKEN MET DE HUIDIGE WONING</b></p> <p>Om goed zicht te krijgen op de huidige woonervaringen, -noden en -wensen, kan je een <b>rondleiding</b> in de woning van de bewoner organiseren. Dit kan je een duidelijk beeld geven van de woonsituatie en biedt tegelijk kansen om hierover in gesprek te gaan. Door tijdens de rondleiding vragen te stellen, krijg je bovendien inzicht in mogelijke toekomstige noden en wensen.</p>

WAT?	<p>Echter, een rondleiding is niet altijd mogelijk. Toch is het waardevol om zicht te krijgen op de woonervaringen van de bewoner, bijvoorbeeld door hen een <b>grondplan</b> van de eigen woning te laten tekenen. Zo wordt duidelijk wat wel of niet werkt, en welke noden en wensen er zijn. Het is belangrijk te benadrukken dat het niet per se de bedoeling is dat het getekende grondplan perfect klopt (bv. qua verhoudingen). Het <b>fungeert vooral als gespreksstimulans</b>, waarbij de bewoner de eigen woonervaringen ruimtelijk kan kaderen.</p>
HOE?	<p><b>HOE KAN JE HIERMEE AAN DE SLAG GAAN?</b>                  *Deze tool kan enkel gebruikt worden indien je contact hebt met de eindgebruiker*</p> <p><b>OPTIE 1: RONDLEIDING IN DE WONING</b>  <b>Ga als volgt te werk:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ga langs in de huidige woning van de bewoner en vraag hen om een <b>rondleiding in de woning</b>.</li> <li>2. <b>Gebruik de wegwijzers om de rondleiding te bepalen.</b> Door de wegwijzer-vragen te stellen (bv. Kan je mij de plek tonen die je het liefst zou willen veranderen?), zal de bewoner je doorheen de woning rondleiden. Het is niet nodig om alle wegwijzers te gebruiken, maar kies er liefst minimum 5. Lees wel alle wegwijzer-vragen en bijhorende <b>verdiepende vragen</b> op voorhand grondig door zodat je een weloverwogen selectie kan maken in functie van jouw project.</li> <li>3. Eens je met behulp van de wegwijzers in een ruimte bent aangekomen, kan je <b>enkele verdiepende vragen</b> stellen, die gelinkt zijn aan de eerder gestelde wegwijzer-vraag (zie 'wegwijzers').</li> <li>4. <b>Uitbreiding:</b> Deze tool kan ook in combinatie met <b>TOOL 4</b> (een dag in het leven) gebruikt worden door aan de bewoner te vragen om een <b>typische dag in hun leven</b> te beschrijven en terwijl of nadien dit ook <b>in de woning samen uit te voeren</b>. Deze werkwijze biedt je meer inzicht in concrete handelingen van de bewoner. Op die manier kan je identificeren waar de relatie tussen (het lichaam van) de bewoner en de fysieke ruimte niet goed afgestemd is.</li> </ol>

## HOE?

**We geven hieronder een voorbeeld:**

"Ja kijk ik word ouder, ik moet over dat bad uitstappen. Ge hebt gezien, ik heb daar zo'n handvat hé. Ik moet altijd eerst controleren of die zuignappen nog goed vastzitten, want dat valt regelmatig af en dat maakt een hels lawaai als dat in dat bad valt. En en dan moet ik daaruit stappen en ik kan dat niet, want dan heb ik hier geen houvast. Dus ik moet naar deze kant uitstappen, waar mijn lavabo is. Ik ben 84 hé. Een verkeerde beweging en ge ligt er. En ik ben alleen hé."  
(vrouw, 84)

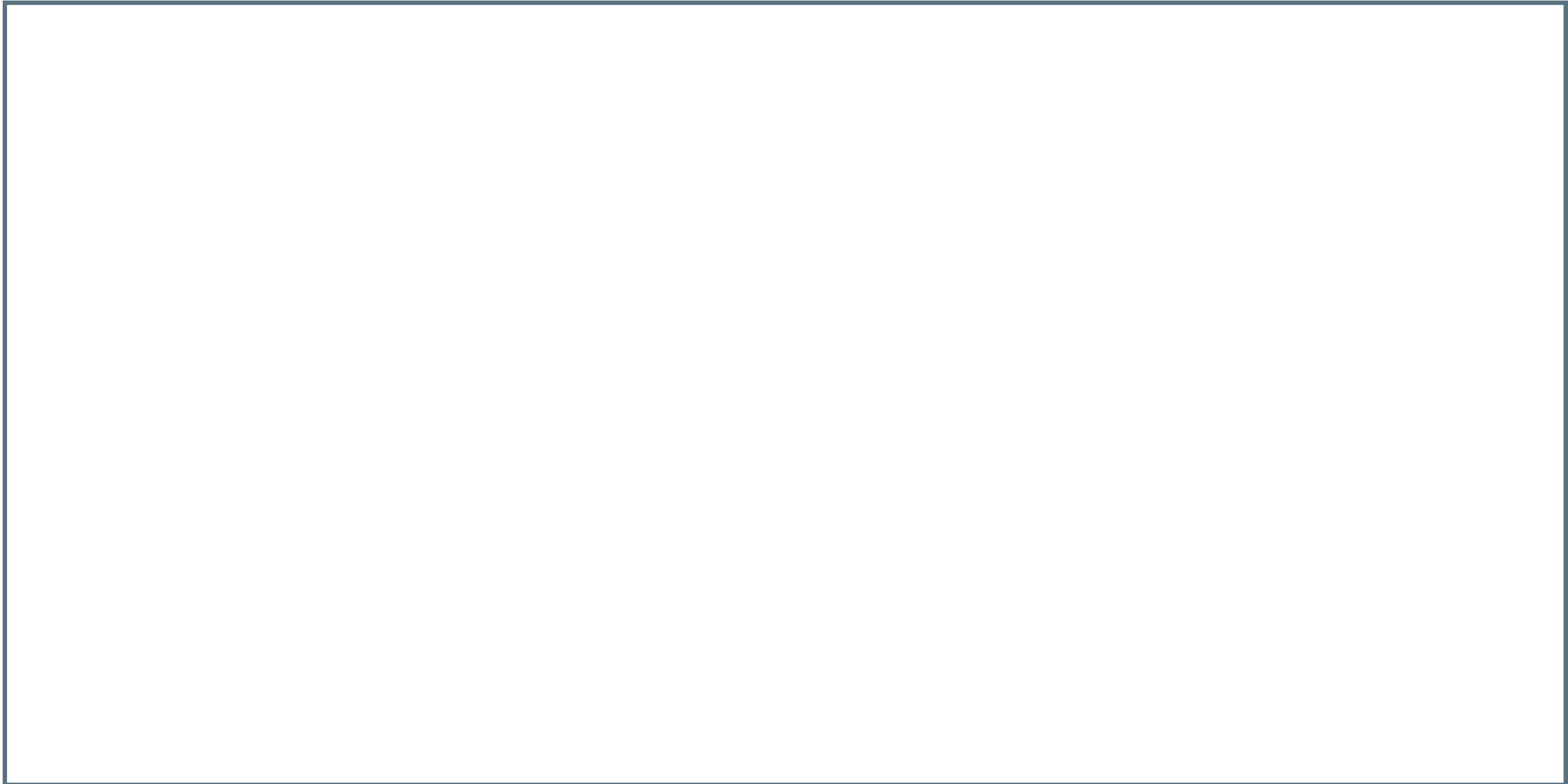
## HOE?

**OPTIE 2: GRONDPLAN TEKENEN****Ga als volgt te werk:**

1. Gebruik de template 'grondplan' en vraag aan de bewoner om een **grondplan van de huidige woning te tekenen**.
  - Alternatieve werkwijze (indien mogelijk/gewenst): Vraag op voorhand aan de bewoner om het 'echte' grondplan van de huidige woning mee te nemen.
2. Eens het grondplan klaar is, neem je de wegwijzers erbij en vraag je aan de bewoner om je **met behulp van het grondplan 'rond te leiden'** doorheen de woning.
3. Eens je met behulp van de wegwijzers in een ruimte (op het grondplan) bent aangekomen, kan je enkele **verdiepende vragen stellen**, die gelinkt zijn aan de eerder gestelde wegwijzer-vraag (zie 'wegwijzers').
4. **Uitbreiding - dagelijkse routines:** Deze tool kan ook in combinatie met **TOOL 4** (een dag in het leven) gebruikt worden. Na het tekenen van het grondplan, kan je vragen aan de bewoner om een **typische dag in het leven op dit grondplan te tekenen**. Maak hiervoor eventueel gebruik van **kalkpapier**. Leg het kalkpapier over het grondplan en vraag aan de bewoner om hun typische dag te tekenen op het grondplan en terwijl of nadien toelichting hierbij te geven.



**GRONDPLAN**



## LABELS



INZICHT IN WOONNODEN EN -WENSEN  
INZICHT IN HUIDIGE WONING



MET OUDERE EINDGEBRUIKER



## MATERIAAL

TEMPLATE 'EEN DAG IN HET LEVEN'  
EVENTUEEL (UITBREIDING): KALKPAPIER

## WAT?

**EEN DAG IN HET LEVEN**

De woning speelt vaak een centrale en bepalende rol in het dagelijkse leven van ouderen. Activiteiten en routines worden uitgevoerd in en rond de woning. De woning is hierin niet neutraal, maar beïnvloedt wat mensen kunnen doen en hoe ze dit ervaren. Daarom is het waardevol om als architect zicht te krijgen op de huidige routines en activiteiten van de bewoner in de woning. Op die manier kan er rekening mee gehouden worden in het ontwerp en kunnen ogenschijnlijk kleine, routinematige handelingen ontwerpmatig ondersteund worden.

## HOE?

**HOE KAN JE HIERMEE AAN DE SLAG GAAN?**

\*Deze tool kan enkel gebruikt worden indien je contact hebt met de eindgebruiker\*

**Ga als volgt te werk:**

1. Neem de template 'een dag in het leven' erbij en gebruik dit als houvast tijdens een gesprek met de bewoner. Vraag aan de bewoner om een **typische dag in hun leven** (een dag waarop ze veel tijd in en/of rond hun woning doorbrengen) **te beschrijven**.

Vraag voor elke activiteit wat hij/zij wanneer en waar (in welke ruimte) doet (**zie punt 1 op de template**). Praktisch gezien kan je deze stap als volgt uitvoeren:

- Je kan tijdens het gesprek de template zelf invullen op basis van de toelichting door de bewoner.
- Je kan vragen aan de bewoner om de template zelf in te vullen om dan nadien in een gesprek samen te overlopen.

## HOE?

2. Eens de template is ingevuld, stel je enkele **verdiepende vragen** (zie hieronder en ook - beknopt - **in punt 2 op de template**). Op die manier kan je beter zicht krijgen op de rol van de woning en omgeving in het dagelijkse leven en de routines van de bewoner.

- Wat zijn je meest favoriete momenten in de dag?
  - Waarom?
- Wat zijn je minst favoriete momenten in de dag?
  - Waarom?
- Welke activiteiten verlopen vlot?
  - Wat maakt dat deze vlot verlopen?
  - Welke rol speelt de woning hierin?
- Welke activiteiten verlopen minder vlot?
  - Wat maakt dat deze minder vlot verlopen?
  - Welke rol speelt de woning hierin?
- Welke rol speelt de woning of ruimte in elke activiteit (bv. obstakel of ondersteunend)
  - Hoe ervaar je dit?
- Zou je iets willen veranderen aan deze routine?
  - Zo ja, wat en waarom?
  - Zo nee, wat van deze routine zou je zeker willen behouden in een nieuwe woning? Waarom?

## HOE?

3. **Uitbreiding - grondplan:** Deze tool kan ook in combinatie met **TOOL 3 (optie 2: grondplan tekenen en bespreken)** gebruikt worden door de typische dag in het leven nadien op een grondplan te laten tekenen door de bewoner.

De bewoner kan dan ofwel een **eigen grondplan meenemen** naar het gesprek ofwel zelf een grondplan tekenen. In beide gevallen dient het getekende grondplan als template om de typische dag in het leven hierop te plaatsen.

**Leg een kalkpapier over het grondplan** en vraag aan de bewoner om hun typische dag te tekenen op het kalkpapier dat over het grondplan heen ligt en om hierbij wat toelichting te geven.

# TOOL 4

# EEN DAG IN HET LEVEN

## TEMPLATE 'EEN DAG IN HET LEVEN'

### HOE ZIET EEN DOORSNEE DAG ERUIT VOOR JOU?

Opstaan  
Uur:  
Uur:  
Activiteit:  
Activiteit:  
Ruimte(s):  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Uur:  
Activiteit:  
Ruimte(s):

Gaan slapen  
Uur:  
Uur:  
Activiteit:  
Activiteit:  
Ruimte(s):  
Ruimte(s):

### INSTRUCTIES

**1. Denk aan een doorsnee dag waar je vooral in of rond je woning blijft:**

Beschrijf wat je doorheen de dag doet, waar en wanneer je dat doet.

**2. Reflecteer nadien over de volgende vragen:**

- Wat zijn je meest en minst favoriete momenten in de dag en waarom?
- Welke activiteiten verlopen vlot?
- Welke activiteiten verlopen minder vlot?
- Welke rol speelt de woning of ruimte in elke activiteit (bv. obstakel of ondersteunend) en hoe ervaar je dit?
- Zou je iets willen veranderen aan deze routine? Waarom wel/niet?

### NOTITIES/EXTRA TOELICHTING:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## BEGELEIDENDE TEKST

**LABELS**

- INZICHT IN WOONNODEN EN -WENSEN
- INZICHT IN WOONTOEKOMST
- INZICHT IN WOONVORMEN (UITBREIDING)
- MET OUDERE EINDGEBRUIKER

**MATERIAAL**

KAARTJES 'WOONTOEKOMST'

**WAT?**

**WAAROM DE WOONTOEKOMST VERKENNEN?**  
 De woonnoden en -wensen van veel mensen veranderen doorheen de levensloop, en ook naargelang men ouder wordt. Soms staan deze veranderende behoeften in contrast met de ruimte die hetzelfde blijft. Daarom is het belangrijk om deze noden en wensen in kaart te brengen. Op die manier kan je hier rekening mee houden in het woningontwerp zodat dit toekomstbestendig is.

**HOE?**

**HOE KAN JE HIERMEE AAN DE SLAG GAAN?**

**Ga als volgt te werk:**

- Ga in gesprek met de bewoner en neem de **kaartjes 'woontoekomst'** erbij en ga als volgt te werk:
  - Vraag aan de bewoner om alle kaartjes goed te bestuderen.

**HOE?**

- Vraag aan de bewoner om een top 5 van woningelementen uit de kaartjes te selecteren die hij/zij het belangrijkste vindt in hun toekomstige of ideale woning. De lege kaartjes kunnen gebruikt worden om iets aan de top 5 toe te voegen wat nog ontbreekt in de kaartjes.
- Vraag aan de bewoner om de top 5 onder elkaar op tafel te leggen. Deze top 5 geeft jou als ontwerper zicht op de woonnoden en -wensen waar de bewoner prioriteit aan geeft.

**2. Zodra de top 5 finaal is en op tafel ligt, vraag je aan de bewoner om de top 5 toe te lichten.** Enkele voorbeeldvragen die je kan stellen:

- Kan je de top 5 van woningelementen die zeker aanwezig zouden moeten zijn in je toekomstige/ideale woning overlopen en toelichten?
- Waarom koos je specifiek voor ...?
- Waarom koos je specifiek voor deze volgorde? (bv. waarom plaatste je nummer 3 boven nummer 5?)

**3. Ga verder in gesprek met de bewoner en neem de lege kaartjes 'woontoekomst' erbij.** Vraag aan de bewoner om nu enkel gebruik te maken van de lege kaartjes om een **top 5 te maken van woningelementen die hij/zij zeker niet wilt in hun toekomstige/ideale woning.** Vraag hen om de top 5 kaartjes opnieuw onder elkaar op tafel te leggen.

**4. Zodra de top 5 finaal is en op tafel ligt, vraag je aan de bewoner om de top 5 toe te lichten.** Enkele voorbeeldvragen die je kan stellen:

- Kan je de top 5 van woningelementen die je zeker wilt vermijden in je toekomstige/ideale woning overlopen en toelichten?
- Waarom koos je specifiek voor ...?
- Waarom koos je specifiek voor deze volgorde? (bv. waarom plaatste je nummer 2 boven nummer 4?)

**5. Uitbreiding - woonvormen:** Deze tool kan in combinatie met **TOOL 6** (woonvormen verkennen en identificeren) gebruikt worden. Je kan de taxonomie gebruiken om tijdens of na het doorlopen van de voorgaande stappen de mogelijke of gewenste woonvorm van de ideale woning te verkennen en/of identificeren.

### LABELS



INZICHT IN WOONNODEN EN -WENSEN  
INZICHT IN WOONVORMEN  
INZICHT IN HUIDIGE WONING & WOONTOEKOMST  
(UITBREIDING: WOONVERLEDEN)



MET OUDERE EINDGEBRUIKER



### MATERIAAL

TAXONOMIE  
ZELFTEST: [WWW.HOUSE-RESEARCH.BE/NL/TEST-WOONVORMEN](http://WWW.HOUSE-RESEARCH.BE/NL/TEST-WOONVORMEN)

### WAT?

#### EEN DIVERSITEIT AAN WOONVORMEN

Heel wat ouderen verkiezen om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Als dit niet meer lukt, denken velen meteen aan een woonzorgcentrum als enige woonalternatief. Echter, er zijn nog heel wat andere woonvormen die aan hun behoeften kunnen voldoen en dus waardevol kunnen zijn in het verkennen van de woontoeekomst van ouderen. Daarom ontwikkelden we binnen het HOUSE onderzoek een overzicht (of: taxonomie) van deze verschillende woonvormen, met daar een zelftest aan gekoppeld. Op die manier kunnen zowel de (oudere) bewoner als de architect zicht krijgen op de mogelijke woonvormen en voor welke de bewoner al dan niet open staat.

### HOE?

#### HOE KAN JE HIERMEE AAN DE SLAG GAAN?

\*Deze tool kan enkel gebruikt worden indien je contact hebt met de eindgebruiker\*

#### Ga als volgt te werk:

1. **Lees zelf het document 'taxonomie'** grondig door alvorens met de eindgebruiker in gesprek te gaan.
2. **Vraag ter voorbereiding van het gesprek** met de eindgebruiker om de **zelftest in te vullen** en de resultaten ervan mee te nemen naar het gesprek of door te sturen voorafgaand aan het gesprek. In dat laatste geval, geeft dit jou de mogelijkheid om het gesprek op basis van de testresultaten voor te bereiden.
  - o Alternatieve werkwijze: Indien een gesprek met de bewoner niet mogelijk is, maar je wel (op afstand, bv. digitaal) contact hebt met de bewoner, kan je hen de zelftest laten invullen en de resultaten ervan opvragen, zonder hier nadien over in gesprek te gaan.
3. **Ga in gesprek met de bewoner.** Om het gesprek te structureren, kan je het in fases opdelen:
  - o **Fase 1 - De zelftestresultaten bespreken:** Ga met de bewoner in gesprek over de resultaten van de zelftest.
 

**Je kan hiervoor gebruik maken van onderstaande begeleidende vragen.**

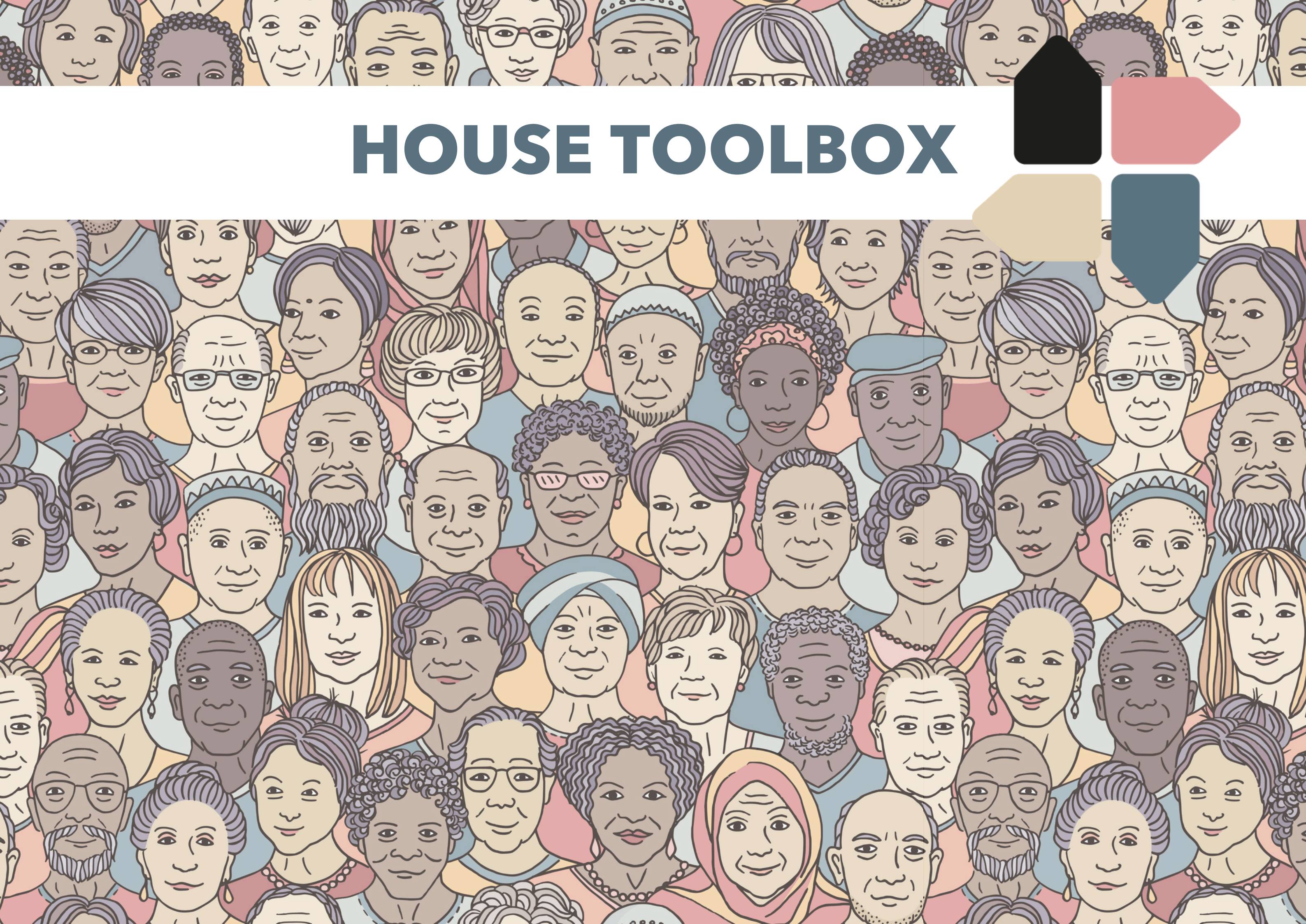
    - Welk resultaat had je?
    - Wat was je reactie toen je dit resultaat zag?
    - Sluit dit resultaat aan bij jouw toekomstige woonwensen? Zo ja/nee, waarom wel/niet?
    - Met wie zou je welke ruimtes willen delen?

- o **Fase 2 - De huidige woonvorm identificeren:** Neem nu de taxonomie erbij (p.2 - de overzichtstabel) en ga samen met de bewoner op zoek naar de categorie waarin de huidige woonvorm valt.
- o **Fase 3 - Toekomstige woonvormen verkennen:** Neem opnieuw de taxonomie erbij en overloop samen met de bewoner de verschillende woonvormen. Ga op zoek naar één of meerdere woonvormen waar de bewoner voor open zou staan voor de toekomstige woning.

**Je kan hiervoor gebruik maken van onderstaande begeleidende vragen.**

- Ken je deze woonvorm?
  - Zo ja, hoe sta je tegenover deze woonvorm?
  - Zo nee: woonvorm kort toelichten en ook vervolgens vragen hoe de bewoner staat tegenover deze woonvorm
- Wat zijn volgens jou de sterke punten van deze woonvorm?
- Wat zijn volgens jou de zwakke punten van deze woonvorm?
- Zie je jezelf (in de toekomst) wonen in deze woonvorm?
  - Zo ja, wat draagt hieraan bij?
  - Zo nee, wat houdt je hierin tegen?
- Matcht deze woonvorm met jouw (toekomstige) woonnoden?
  - Zo ja, aan welke noden beantwoordt deze woonvorm?
  - Zo nee, aan welke noden beantwoordt deze woonvorm niet?

4. **Uitbreiding - woonverleden:** Deze tool kan ook in combinatie met **TOOL 2** (woongeschiedenis capteren) gebruikt worden. Zo kunnen alle woningen doorheen de woongeschiedenis geïdentificeerd worden aan de hand van de taxonomie.



# HOUSE TOOLBOX



